

Kurucu Meclis ve Anayasa Çalışmaları

İhtilâlden sonra Kurucu Meclis anayasa yapmaya karar verdi. O sırada **Hacı İshak Efendi:**

“Hocam, rüyamda Üstad Hazretlerini ve Abdülkadir Geylanî Hazretlerini ayrı ayrı gördüm. Her ikisi de size bir anayasa teklifi hazırlamanızı söylemem için beni vazifelendirdiler.” dedi.

Ben ne yapabileceğimizi düşünmeye başladım. Bu çok ağır bir yükü. Hukukçu da değildim. Zihnim birkaç gün bu düşüncelerle sürekli meşgul oldu.

Bir Ramazan gecesi şöyle bir rüya gördüm. Ben bir yerde yüksek sesle şu ayet-i kerimeyi okuyordum:

“De ki: 'Ey Kitap ehli! Bizimle sizin aranızda müşterek bir söze gelin. Ancak Allah'a kulluk edelim. O'na bir şeyi eş koşmayalım, Allah'ı bırakıp birbirimizi rab olarak ittihaz etmeyelim.' Eğer yüz çevirirlerse; 'Bizim Müslüman olduğumuza şahid olun.' deyin..” (Nisa, 4/15)

Sesim o kadar yüksek çıkıyordu ki, sanki dünya sallanıyordu. Uyandıktan sonra Şener Dilek'in kaldığı Demirel apartmanına gittim. **“Ben bir şeyler söyleyeceğim. Sen benim söylediklerimi yaz.”** dedim.

Şener ile birlikte **“Nasıl Bir Anayasa”** adını verdiğimiz anayasa taslağının ilk müsveddesini yazdık. Daha sonra Alaaddin Başar Beyle birlikte düzenledik. Bu nüshaları ihtilâli yapan dört paşaya gönderdik.

Fakat ben rahat edemedim. Meclisteki anayasa çalışmalarını takip etmek ve mümkün olursa anayasayı hazırlayan komisyona okumak için Ankara'ya gittik. Ankara'da **Feyzi Allahverdi'**ye misafir oldum.

Hukukçu dostlarımızın ifadelerine göre; yeni hazırlanan anayasanın 24. maddesi her türlü İslâmî faaliyeti yasaklıymış. Hatta bu madde ile dükkanına besmele levhası asan bir bakkalı bile mahkum edebileceklermiş. Feyzi Allahverdi'ye:

“Feyzi” dedim, “Bu önemli bir mesele. İstanbul’a bir telefon aç da Sungur Ağabey ile Osman Demirci Hoca’yı da çağıralım. Meseleyi birlikte müşavere edelim.”

Ertesi sabah Sungur Ağabey ile Demirci Hoca geldiler. Durumu kendilerine anlattım ve bu maddenin çıkmaması için çalışmamız gerektiğini söyledim. Sonra Antep’ten Nazım Gökçek, Malatya’dan Mehmet Ali Bağlıtaş ve daha bir çok kardeşi Ankara’ya çağırdık.

Biz meclisten tanıdık bir üye bulmayı düşünürken Fevzi Allahverdi, Mehmet Pamak’ın kurucu meclis üyesi olduğunu ve bizimle tanışmak arzu ettiğini söyledi. Bunun üzerine **Mehmet Pamak**’ın bürosuna gittik. Orada tanıştığımız kurucu meclis üyesi bir hukukçu, bizi dinledikten sonra:

*“Siz,” dedi, “bu işi Mehmet Pamak’tansa hemşehriniz olan ve kurucu meclis üyelerinden **Selçuk Kantarcıoğlu** ile halletmeye çalışın. O Kenan Paşa’ya daha yakındır.”*

Selçuk Bey’i telefon ile arayarak, kendisini ziyaret etmek istediğimizi söyledik. Kabul etti, biz de Osman Demirci Hoca ve Ahmet Efendioğlu ile beraber evine gittik. Kendisi bizi güler yüzle karşıladı. Birlikte kahve içtik. Daha sonra ziyaretimizin sebebini sordu. Biz de yeni anayasanın 24. maddesinin her türlü İslamî faaliyeti engeller mahiyette olduğunu söyledik.

“Hocam bu istediğinizin yerine getirilmesi oldukça zor görünüyor. Siz bana üç-dört gün müsaade edin. Ben bunları düşüneyim, arkadaşlarımla müşavere edeyim. Sonra size haber veririm.” dedi.

Bunun üzerine oradan ayrıldık. Üç-dört gün sonra gerçekten de bizi aradı ve evine davet etti. Evine gittiğimizde:

“Ben yetmiş kişi ayarladım. Yüz otuz kişi olursa 24. maddede değişiklik yapılması için önerge verebiliriz.” dedi.

Ve bize:

“Sizin kaç kişiniz var?” diye sordu.

Biz de *“Sizinle beraber çalışırsak bu sayıya inşaallah ulaşabiliriz.”* dedik. Sonra Selçuk Bey:

“Ben bu kanunun kabul edilmemesi için bir gerekçe de hazırladım.” dedi ve gerekçeyi okudu.

Sohbet sırasında kendisinin de bir anayasa taslağı hazırladığından söz etti ve taslağı bize okudu. Bu taslağı dinledikten sonra:

“Biz de bu anayasa hakkında bazı şeyler yazmıştık. İsterseniz bunu da okuyalım. Belki hazırladığınız taslağa eklemek istediğiniz şeyler olabilir.” dedim.

Ahmet Efendioğlu, hazırladığımız **“Nasıl Bir Anayasa”** yı okudu. Okunanları dikkatle dinleyen Selçuk Bey takdirlerini ifade ederek:

“Bunları daha önce bana okusaydınız ben hiçbir şey yazmazdım.” dedi. Sonra yanından ayrıldık. Ve yüz otuz sayısını elde etmek için neler yapmamız gerektiğini müşavere ettik.

Daha sonra Diyanet İşleri Reisiyle görüşmek istedik. O zamanlar Diyanet İşleri Reisi Tayyar Altıkulaç idi. Yanına gittiğimizde bizi çok iyi karşıladı. Osman Demirci Hoca, milletvekili iken diyanet çok yardımcı olmuş. Bu yüzden Osman Hoca’ya karşı büyük bir sevgisi vardı.

Osman Demirci Hoca durumu anlatınca:

“Hocam, isterseniz bu konulara hiç girmeyelim. Çünkü sonunda biz zararlı çıkarız.” dedi.

Osman Hoca sustu. Bunun üzerine ben Tayyar Bey’e:

“Beyefendi müsaade ederseniz birkaç söz de ben söylemek istiyorum.” dedim. Beni daha önceden tanımiyordu. Bana bakarak, **“Buyurun”** dedi. Şöyle konuştum:

“Her şeyin bir zekâtı vardır. Paranın zekâtı olduğu gibi itibarın ve makamın da bir zekâtı vardır. O zekâtı ancak böyle zamanlarda konuşarak verebilirsiniz. Siz Diyanet İşleri Başkanısınız. Bütün Müslümanların temsilcisisiniz. Böyle önemli bir hadiseden bigane kalamazsınız. Bu makam ve itibarın zekatını vermek size düşer. ”

Tayyar Bey:

“Bana yarın saat dokuza kadar müsaade edin. Ben sizi arayacağım.” dedi. Sonra yanından ayrıldık. O saatte bizi aradı ve davet etti. Gittiğimizde, **“Biz arkadaşlarla müşavere ettik, bu konuda sizinle birlikte koalisyon gibi çalışalım.”** dedi.

24. maddenin değişmesi için Ankara’da on beş gün kaldık. Meclise defalarca gittik. Her bir kardeşimiz kendi tanıdığı üyeye meselenin ehemmiyetini izah etti. Ayrıca bu

arada **“Nasıl Bir Anayasa”** broşürünü görüştüğümüz bütün üyelere okuduk.

Bu çalışmalar sonucunda 24. madde değiştirildi, Müslümanların aleyhindeki hükümler ortadan kaldırıldı.

Fakat Kenan Paşa'ya gidememiştik. Selçuk Kantarcı Bey:

“Ben Kenan Paşa'ya gidemem. Bu iş beni aşar. Siz başka bir kapı arayın .” dedi. Kendisine teşekkür ederek yanından ayrıldık.

Kenan Paşa'ya ulaşmak için bir yol ararken, Osman Hoca:

“Niğdeli Mustafa Can isminde bir tüccar tanıyorum. Hava Kuvvetleri Komutanı Tahsin Şahinkaya ile irtibatı var. Size karşı da muhabbeti var. Mustafa Bey'e gidelim, o bizim için bir vesile olabilir. Belki bizi Şahinkaya ile görüştürebilir. Onun vasıtasıyla belki Kenan Paşa'yla görüşebiliriz.” dedi.

Mustafa Bey'i görmeye gittik. Bizi hürmet ve muhabbetle kucakladı. Vaktiyle birkaç dersimizi dinlediğini söyledi. Sohbet ve yemek faslından sonra kendisine:

“Sizden bir ricamız olacak.” dedik ve Şahinkaya ile görüşmek istediğimizi söyleyerek bu hususta bize yardımcı olmasını istedik.

Önce teklifimizi kabule yanaşmadı. Birtakım özürler beyan etti. Bunun üzerine:

“Mecliste yeni bir anayasa hazırlanıyor. Bu hususta bizde bir çalışma yaptık. İsterseniz bir dinleyin, sizin de fikrinizi alalım.” dedim ve Ahmet Efendioğlu kendisine **“Nasıl Bir Anayasa”** yı okudu. Efendioğlu henüz iki sayfa okumuştur ki: Mustafa Bey hemen Şahinkaya'nın evine telefon açtı. Şahinkaya birkaç günlüğüne İstanbul'a gitmiş. Mustafa Bey, Şahinkaya'nın hanımına, Paşa geldiğinde kendisini araması için not bıraktı. Bize de:

“Hocam siz telefon numaranızı bırakın. Şahinkaya gelince ben ondan randevu alır ve sizi ararım.” dedi.

Aradan iki üç gün geçmişti ki, Mustafa Bey bizi aradı. **“Yarın akşam saat beşte Paşa bizi bekliyor.”** dedi. Ertesi gün ben, **Osman Demirci Hoca, Ahmet Efendioğlu** ve **Mustafa Bey** birlikte Paşayı görmeye gittik.

Paşa bizi çok nazik bir şekilde karşıladı. Oturttu ve hatırımızı sordu. Kendisine şunları söyledim:

*“Efendim biz buraya, sizin bu müsbet icraatınıza karşı teşekkür etmeye geldik. Çünkü hakikaten bu memleketi anarşiden kurtarmaya vesile oldunuz. Şimdi sizin aklınıza, **'Niye teşekkür gelmek için sekiz ay beklediniz?'** diye bir soru gelebilir. Çünkü sizin eşikleriniz çok yüksek, ulaşabilmek için*

çok beklememiz gerekti.” dedim.

Ben bunu söyler söylemez Paşa:

“Aman, öyle söylemeyin. Ben Niğdeliyim. Babam binbaşı idi. Ben küçükken babam elimden tutar, beni camilere götürürdü. Cihan harbinde Şahinkaya ismindeki bir taşın dibinde, bir şarapnel parçası babamın ayağını koparmış ve soyadımız bu olay dolayısıyla Şahinkaya olarak konulmuş. Annem her Pazartesi ve Perşembe günleri ve diğer mübarek günlerde oruç tutardı. Gelelim bize, şimdi ne ben babama layık bir evlat olabildim ne de hanımım anneme layık bir gelin. İnanıyoruz fakat çok şeyi bilmiyoruz.” dedi ve devam etti:

“Biz memleketin durumunu ve içinde bulunduğumuz tehlikeyi ihtilâli yaptıktan sonra çok daha iyi anladık. Komünistler 1981 yılının Nisan ayının ilk cuma gününde ihtilâl yapacaklarmış. Bütün teçhizatlarını hazırlamışlar. Birçok subay elbisesi almışlar. O gün millet cuma namazını kılmak için camilere girdiklerinde birçok camiye bombalayacaklarmış. Devlet adamlarından 100 kişiyi tespit etmişler. Ayrıca şehirlerde kimlerin vurulacağını da tesbit etmişler. Adreslerine, telefon numaralarına kadar her şeylerini öğrenmişler. İhtilâl günü onların hepsine suikast düzenleyip öldüreceklermiş. Kimin kimi, nerede, ne zaman vuracağı ince ince hesaplanmış. Mesele bu kadar tehlikeliymiş. Bunların hepsini ihtilâlden sonra ele geçirdik.”

O sırada çaylar geldi. Biz çay içerken Mustafa Bey:

“Hocalarımın yeni anayasa için bazı teklifleri var. Müsaade ederseniz onu okusunlar.” dedi. Bunun üzerine Paşa, **“Biz zaten gerekli tedbirleri aldık ve anayasayı hazırlatıyoruz.”** dedi. Ben de, *“Paşam, bunun çaresi kanun yapmak değil. Kanun yaparak bunların önünü alamazsınız.”* dedim. *“Peki nasıl alacağız?”* dedi. Şunları söyledim:

“Sizin söylediğimize göre, bu işi yapanların ileri gelenleri mezhep ayrımcıları imiş. Maalesef Osmanlı Devleti zamanında bunlara dini yönden gerekli hizmet götürülemedi. İslâmiyet’in hakikati kendilerine tam manasıyla anlatılamamış. Şimdi bunlara İslâmiyet’i anlatırsak kabul ederler; birkaç cahil adamın peşinden gitmezler. Eğer okullara mecburi din dersi koyarsanız, bu cahil halk bilinçlenir. O zaman problem çözülür.”

Paşa bunları dinleyince bana hak verdi ve **“Ben bu işle ilgileneceğim. Meclise**

din derslerinin zorunlu okutulması konusunda teklifte bulunacağız.” dedi. Kendisinden bizi Kenan Paşaya götürmesini istedik.

şahinkaya:

“Hocam, ben yarın akşam kendisiyle görüşeceğim. Bütün bunları kendisine sizin namınıza tek tek nakledeceğim. Sizin görüşmenize gerek kalmaz.” dedi. Bunun üzerine din derslerini mecburiyetini anayasaya koydular.